

El Diacrític | | Actualitzat el 15/02/2024 a les 19:54

Sis motius per imaginar una altra indústria càrnia catalana

Les sis entitats organitzadores d'«El porc del demà» reflexionen amb Mar Carrera sobre els motius per participar en aquest concurs literari que, aquest any, també ho és d'il·lustració | «La tasca d'una editorial és acompanyar històries per canviar el món, contribuir a generar coneixement col·lectiu que circuli, posar les eines perquè el pensament crític tingui formes entenedores, atractives i sostenibles»



Porcs en una granja industrial

Cada cert temps, els impactes de la indústria porcina a Catalunya reben onades d'atenció mediàtica: el programa *30 minuts* sobre «Els purins» que TV3 va emetre el 2003 va generar rebombori, després va ser el torn de l'escàndol de les falses cooperatives, o el recent *Sense ficció* de «Porca misèria», centrat en el consum d'aigua de les granges al país en plena sequera, també ha sacsejat consciències.

La indústria de la carn barata que exporta la carn i deixa els residus a casa nostra ja és força sabuda, sobretot gràcies a la feina de la societat civil organitzada, però el que manquen són narratives que ens permetin pensar alternatives de debò.

El 2020 es van unir diverses entitats per impulsar un concurs de relats distòpics, «El porc del demà», i com a resultat, es va publicar un llibre fruit de la coedició entre les cinc entitats: el Grup de Defensa del Ter (GDT), Justícia Alimentària, Càrnies en Lluita, Setembre i Pol·len Edicions.

Enguany s'hi ha afegit una nova entitat, l'Escola d'Arts Plàstiques de Torelló per impulsar un doble

certamen, primer un concurs d'il·lustració (hi ha temps fins al 3 de març per presentar-s'hi) i després, a la primavera, llançaran de nou el concurs de relats. El tema continua sent el mateix, la indústria càrnia i el sistema alimentari, però els gèneres s'han ampliat: no tan sols es volen distopies que dibuixin escenaris crítics sinó també utopies que permetin imaginar alternatives.

Per conèixer els motius de fons de la iniciativa hem demanat a les sis entitats del certamen d'aquesta edició que ens assenyalessin els motius pels quals cal imaginar una altra indústria càrnia. La vox populi dirà: «Només cal tornar enrere, quan es feia la matança del porc a les masies de la contrada, i del porc se n'aprofitava tot». O d'altres hi afegiran: «La utopia ja existeix, són les iniciatives agroecològiques com ara Llavora, a l'Alt Empordà, que no només tenen granja de porcs ecològica, sinó que gestionen un escorxadors municipal en conjunt amb les carnisseries de la zona».



Presentació de la primera edició d'«El porc del demà» amb representants de les entitats convocants Foto: Aleix Auber

Però el cert és que ni podem agafar la màquina del temps per tornar a les pairalies del passat ni podem, de la nit al dia, convertir la indústria en petites illes agroecològiques interconnectades. D'aquí que un concurs com «El porc del demà» encara sigui útil per a dibuixar nous imaginaris. Què volem? Una plana de Vic (i una Catalunya) grisa, contaminada i sense vida, amb l'aigua segrestada per sistemes de vigilància d'últim nivell? O una pagesia autònoma, amb menys porcs i més sous dignes? D'acord, no ens avancem, coneixem els motius de les sis entitats implicades en «El porc del demà».

Motiu u: fer possible un altre model ramader, segons el Grup de Defensa del Ter

El Grup de Defensa del Ter veu amb preocupació com el model ramader industrial i intensiu genera uns forts impactes socials i ambientals. Asseguren que aquest contamina amb purins l'aigua que necessitem per viure (la meitat de les masses d'aigua subterrànies d'Osona estan

contaminades per nitrats) i eixuga, juntament amb la sequera, les fonts d'on sempre ha brollat aigua (un 42% de les fonts d'Osona han deixat de rajar). El motiu d'aquesta entitat ecologista per participar en el certamen té a veure amb una realitat numèrica: els més d'un milió de porcs que hi ha a la comarca consumeixen una gran quantitat d'aigua, sobretot en la neteja de les corts.

Per això encoratgen la gent a participar en el concurs, «una bona oportunitat per imaginar i reivindicar el futur que volem». I no s'estan d'afegir: «Davant d'aquesta situació, no perdrem l'esperança per viure un canvi de model que estigui relacionat amb la terra, donant suport al model ramader familiar ecològic, que posi la vida al centre i que vetlli per la sostenibilitat real de la nostra societat i del territori».

Motiu dos: revertir les emissions del sector, segons Justícia Alimentària

L'organització Justícia Alimentària han analitzat el sector carni català i les seves emissions en l'informe «Això no toca» per, com diuen, posar llum a la foscor de les emissions corporatives del sector carni i veure com afecta l'emergència climàtica. Les dades són contundents: a Catalunya viuen, segons el darrer cens (2020) 7,7 milions de persones i 7,9 milions de porcs. És a dir, hi ha més porcs que persones. Un de cada quatre porcs que hi ha a l'Estat espanyol són a Catalunya, que és, juntament amb Aragó, la zona zero del negoci porcí. Convé recordar, també, que l'Estat espanyol és el país europeu amb més porcs, i supera clarament Alemanya, que és el segon. Això significa que un de cada quatre porcs europeus els trobem a l'Estat. I això afecta molt negativament la salut, els drets laborals, el canvi climàtic i el medi ambient.

Veient tot això, l'organització es pregunta: «Compensa, socialment, continuar mantenint una de les zones de fabricació porcina més important d'Europa?» Per això s'han sumat de nou a «El porc del demà», per continuar denunciant la greu situació socioambiental.

Motiu tres: estar al costat de les treballadores, segons Càrnies en Lluita

Càrnies en Lluita va néixer com un grup de suport als i les treballadores en lluita de les càrnies osonenques, com ara l'escorxador d'Esfosa de Vic, entre d'altres. El 2020 ja es van sumar al concurs d'«El porc del demà» per aportar la mirada dels drets de les persones que treballen en el sector. El 2024 continuen defensant la mirada de les persones que es deixen la pell a les anomenades fàbriques de carn barata, sovint persones migrades o d'origens diversos.



El primer i tercers classificats de la primera edició del concurs, amb Les Truges de la Plana a l'entrega dels premis Foto: Aleix Auber

Motiu quatre: crear des del gest artístic, segons l'Escola d'Arts Plàstiques de Torelló

L'equip de l'Escola d'Arts Plàstiques de Torelló participen per primer cop al projecte d'«El porc del demà» i ho fan per diverses raons. La principal és que Osona fa pudor de purí des de fa molt de temps, lamenten. «Hem crescut amb aquesta (mala) fama, que com a població paradoxalment sembla que hem acceptat i fins i tot hem acabat obviant. A l'Escola ens sembla que «El porc del demà», com a concurs literari i (aquest any) d'il·lustració és una invitació a qüestionar-se tota aquesta pudor, tots aquests camions transportant porcs amunt i avall i totes aquestes corts que configuren el paisatge de la nostra comarca, per parlar només dels aspectes més evidents del sistema industrial porcí». La segona raó és que el certamen és també una invitació a pensar des de la creativitat i el gest artístic, utilitzant la imaginació per visionar altres futurs possibles. La creativitat com a aliada per qüestionar el sistema actual, per compartir les ganes de fer les coses d'una altra manera i per construir imaginaris comuns alternatius, conclouen.

Motiu cinc: canviar el relat, segons Setembre

Durant anys -i dècades- a Osona va ser *mainstream* la cantarella que el creixement de la comarca havia d'anar associat peti qui peti al creixement econòmic del sector porcí. Cantaven a l'uníson amb la mateixa música empresaris i polítics, amb la inestimable complicitat de la premsa, que hi posava la lletra. Tot plegat davant el clam de GDT i algunes altres poques entitats ecologistes i veïnals que repetien una vegada i una altra que el rei anava nu. Fins que un dia el relat es va anar capgirant, a cop d'evidència i de font seca i contaminada, i també per l'aparició de nous actors com Càrnies en Lluita, o mitjans lliures com la Directa i, des de fa vuit anys, Setembre. D'aquí la importància de continuar construint el relat sobre els greus perjudicis de la indústria del porc. I perquè això succeeixi no hi ha com una ciutadania informada i, en conseqüència, empoderada davant els tentacles i la versió perversa de l'aristocàrnia osonenca. I si és amb sentit

de l'humor o fruit de la creació literària i artística, oli en un llum!

Motiu sis: facilitar la creació com a eina col·lectiva, segons Pol·len Edicions

L'editorial, amb un peu a Osona (Cardant Cultura-Can Grau) i l'altre al Vallès, gaudeix posant en relació actors diferents que aporten el seu granet de sorra per transformar el sistema alimentari, ara mateix enfocat al benefici d'uns pocs i a la gana de molts. La tasca d'una editorial és acompanyar històries per canviar el món, contribuir a generar coneixement col·lectiu que circuli, posar les eines perquè el pensament crític tingui formes entenedores, atractives i sostenibles (a través de l'ecoedició). El projecte d'«El porc del demà» compleix l'objectiu de sacsejar consciències i ho fa gràcies a la creació col·lectiva, a través dels llenguatges gràfics i textuais. Tothom hi és cridat a participar.